

XXX. državno Natjecanje iz hrvatskoga jezika

24. travnja 2025.

osmi (VIII.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

100

Upute natjecateljima

1. Mobitele, pametne satove i druge prijenosne ili nosive elektroničke audio i videouređaje treba predati članu Povjerenstva koji provodi Natjecanje za pojedini razred.
2. Ispit se piše 100 minuta.
3. Ispit se piše isključivo kemijskom olovkom crne ili plave boje. Tinta se ne smije moći obrisati.
4. Prije rješavanja ispita treba čitljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.
5. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
6. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
7. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
8. Rješenja treba upisivati na za to predviđena mjesta.
9. Ako natjecatelj želi izmijeniti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati izmjenu odgovora. **Svaki natjecatelj smije u cijelome ispitu imati najviše tri izmjene.**
10. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
11. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
12. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
13. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Državno povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Državnoga povjerenstva)

2. _____

(član Državnoga povjerenstva)

3. _____

(član Državnoga povjerenstva)

„Putovanja nas prvo ostave bez riječi,
a onda nas pretvore u pripovjedača.”

(Ibn Batuta, putnik i istraživač)

Napiši na crte odgovore u zadatcima od 1. do 19.

1. Pozorno pročitaj citirani tekst i riješi zadatke.

Mi smo malo Latini, malo Nemci, malo Taliani malo Magjari i malo Slavjani a ukupno (iskreno govoreći) nismo baš ništa! Martvi jezik rimski, a živi magjarski, nemački i latinski – to su naši tutori, živi nam groze, martvi darži nas za garlo, duši nas, i nemoćne nas vodi i predaje živima u ruke. (...) tko može celomu jednomu narodu (...) zabraniti, da svojim prirodjenim jezikom govori...

a) Koji je znameniti ilirac izgovorio citirane riječi u Saboru?

1	
---	--

b) Kad je citirani tekst izgovoren (navedi puni nadnevak)?

1	
---	--

c) Odredi kakav je u citatu govor prema odrazu jata.

1	
---	--

d) Ispiši iz teksta jednu riječ koja sadržava slogotvorni *r*, a zapisana je drukčije nego što je pišemo danas.

1	
---	--

e) Ispiši iz teksta opću imenicu koja je internacionalizam (međunarodnica).

1	
---	--

f) Navedi sinonim za riječ *duši*, koja je podcrtana u tekstu.

1	
---	--

2. Pridruži slovo ispred citata pripadajućim spomenicima ili tekstovima.

a) Těha sinъ vъ(nu)kъ Juna /

Techa et filius eius Bratohna et lunna nepus eius _____ Plominski natpis

b) I ja pop Levac Križanić kanonik žminski i

tinanski ocit oblašču... _____ Bašćanska ploča

c) Se e pisъlъ s...

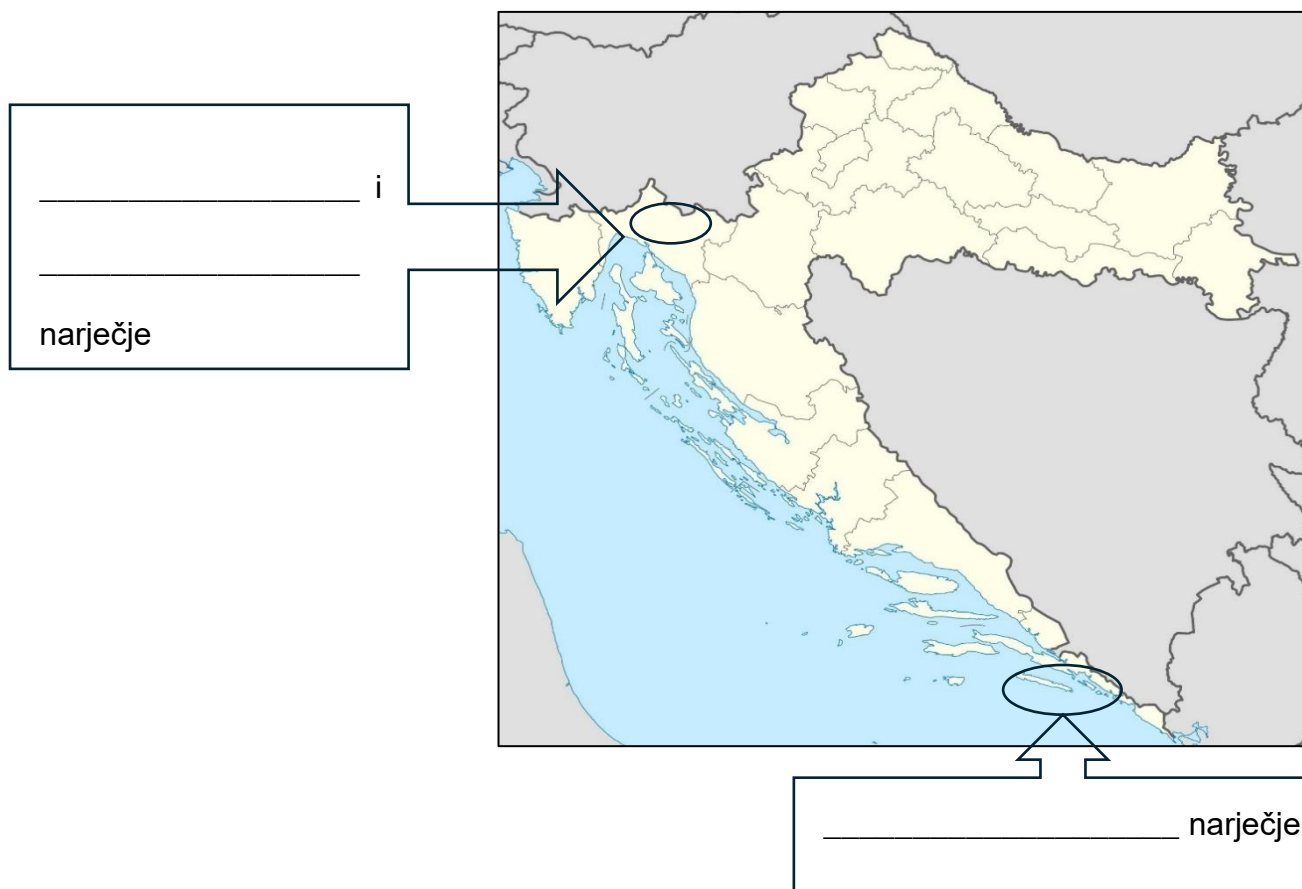
_____ Istarski razvod

d) Az opat Dobrovit zdah crekav siju i svojeju

bratiju s devetiju... _____ Valunska ploča

4	
---	--

3. Pozorno prouči kartu i napiši u pravokutnike kojim se narječjima govori na označenome području Gorskoga kotara te u gradu Dubrovniku i njegovoj okolini.

3	
---	--

4. Označi naglasak podcrtanim riječima.

Umjesto da misli na rješavanje ispita, misli mu bježe na umaške plaže.

2	
---	--

5. Odredi vrstu podcrtanim riječima.

On je těžāk. _____

Zar je ovdje bio rádio? _____

2	
---	--

6. a) Ispiši dva podcrtana glagola u kojima se provela palatalizacija.

Razmišljao je što učiniti kad iz sandučića izvuče novu obavijest. Sad važē hoće li otići na putovanje ili ne. Još se uvijek može predomisliti. Dokaže li svima da ne laže, vratit će ugled!

_____, _____

2	
---	--

b) Objasni svojim riječima, cjelovitom rečenicom kako razlikovati palatalizaciju i jotaciju u prezentu. Oprimjeri objašnjenje dvama glagolima koji nisu u tekstu.

sadržajna točnost odgovora:

2	
---	--

jezična točnost odgovora:

1	
---	--

7. Ispiši riječ na kojoj je rečenični naglasak.

„Vezanje je u zrakoplovu obvezatno!” upozorila nas je stjuardesa.

1	
---	--

8. Dopuni tekst riječima izvedenima iz riječi zadanih u zagradama. Riječi se moraju smisleno uklopiti u tekst.

_____ (**zateći se**, glagolski prilog) na _____

(**New York**, pridjev) Petoj aveniji, vidio je reklamu za novi _____

(**Armani**, pridjev) parfem. Odlučio je da će mu baš taj parfem, koji u Hrvatsku još nije

_____ (**uvesti**, glagolski pridjev trpni), biti suvenir s putovanja!

4	
---	--

9. Osmisli smislenu i jezično točnu rečenicu u kojoj će imenska riječ u besprijedložnome instrumentalu izricati mjesto radnje. Rečenica može sadržavati i druge imenske riječi u drugim padežima.

1	
---	--

10. Napiši podcrtane riječi u nominativu ne mijenjajući im rod i broj.

Svakoga posjetioca razveseli kad čuje od vrsna putopisca da se svačega nagledao i da mu je najdraže kad u tim crticama s putovanja budu i stihovi dobrodošlice.

_____, _____,

_____, _____

4	
---	--

11. Napiši točno riječi iz teksta koje nisu jezično točne i normativno preporučene. U svakoj je rečenici jedna takva riječ.

Znao sam da u Karpatima ima i medvjeda, pa sam odlučio ponijeti pušku zbog sigurnosti putnika.

Orlovi bi u Karpatima pošto poto vladali nad svima, ali mudrost i iskustvo starosjedilaca uspijevaju se nositi s njima.

Pogledavši uvis, opazismo orla kako se munjevito obrušava na stado – taj prizor u nama izazva uznemiren dojam.

Planinski predjel kojim caruju orlovi, nadlijećući ponore, iskusan vodič zna prijeći i poprečki.

4	
---	--

12. Navedi jednu hrvatsku zamjenu za svaku od podcrtanih posuđenih riječi. Hrvatska riječ ili izraz koje navedeš moraju se smisleno uklapati u zadanu rečenicu.

Zar je takav sistem upravljanja hotelom bolji? Da, dobili smo feedback da je njihov self-service ipak na višem levelu i da je to zato najbolji hotel na toj destinaciji.

sistem _____

feedback _____

self-service _____

level _____

destinacija _____

5	
---	--

13. Navedi jednu istoznačnicu ili bliskoznačnicu za svaku od podcrtanih riječi. Sinonimi koje navedeš moraju se smisleno uklapati u zadanu rečenicu.

Gledao je tu svjetinu s velikim čuđenjem. Već pokoljenjima žive ovdje bez osnovnih životnih sredstava. Budući da obitavaju u primitivnim uvjetima, može se reći da su smioni. Posjetio je dosad mnoga glasovita mjesta, ali ovo ga se najviše dojmilo.

svjetina _____

pokoljenje _____

smion _____

glasovito _____

4	
---	--

14. Upiši riječi koje nedostaju tako da oblikuješ točne i smislene frazeme u rečenicama.

Osvajanjem nagradnoga putovanja upala mu je sjekira u _____. Može izabrati i jedan izlet po želji, no neće ići grlom u _____ jer mu je ovo jedinstvena prilika da doživi nešto zaista posebno.

Svakako je odlučio ovoga ljeta uplatiti aranžman u nekoj agenciji jer putovati organizirano mnogo je jednostavnije. Naime, ne moraš vaditi _____ iz vatre u slučaju neplaniranih događaja.

3	
---	--

15. Ispiši sve glagolske oblike iz teksta i odredi im vrstu (na primjer, prezent ili imperativ). Ne određuj lice i broj glagola.

Čim se vrata od naše sobe otvoriše, opazimo brijeg laguna, gdje je 7 ili 8 barka stojalo. Sad se od varoši pa do kopna preko laguna kameniti most gradi. Poso taj je prigodom mog ovdje boravka daleko već napredovao bio i, ako je slutnjam štogod vjerovati, to će biti bez dvojbe prije gotov nego moj putopis.

(prema tekstu Antuna Nemčića *Put u Padovu* iz zbirke *Putositnice*)

glagolski oblik

vrsta glagolskoga oblika

8	
---	--

16. Zadatak se sastoji od dvaju dijelova.

- Odredi padež podcrtanim riječima tako da kraticu (N, G, D, A, V, L, I) navedeš u pravokutniku iznad riječi.
- Precizno odredi službu riječi istim, podcrtanim riječima tako da određenje (na primjer subjekt, dio imenskoga predikata, priložna oznaka mjesta, pridjevni atribut itd.) navedeš na crtu ispod riječi. Ne rabi skraćene nazive, kratice ili pokrate pri određivanju službe riječi.

Katkad na novim mjestima bolje upoznamo sebe. Putovanja nam zato mogu pružiti

bogatstvo. Tijekom godine svi se umore od svakodnevnih obveza i trebaju promjenu.

Putujući, uvijek ćemo naučiti nešto novo. Čak i kraći boravak u drugoj zemlji omogućit

će nam usvajanje novih riječi.

12	
----	--

17. Odredi vrstu nezavisnosloženih i zavisnosloženih rečenica. Dovoljno je napisati, na primjer, sastavna ili mjesna.

Čovjek je, otkad zna za sebe, okružen nepoznatim.

Tko se ne kreće, postaje dosadan sebi i drugima.

Čovjek je svoja iskustva s putovanja od davnina nastojao zabilježiti da bi ih oteo zaboravu.

Prvi opisi putovanja nalaze se u drevnim epovima kakav je i Homerova *Odiseja*.

Ljudi ne stvaraju putovanja, već putovanja stvaraju ljude.

Putnikov zahtjev nije kakvim ste ga opisali.

Budeš li obišao više zemalja, bit ćeš bogatiji za neprocjenjiva iskustva.

7	
---	--

18. Napiši točno pet riječi i izraza iz teksta e-poruke koji nisu jezično točni i normativno preporučeni.

 Send Attach Save Draft Spelling Cancel

To: marko.ivic@gmail.com [Show BCC](#)

Cc:

Subject: PREDSTAVLJANJE KNJIGE [Plain Text](#)

Arial 12 **B** *I* U

Poštovani gdine. Marko,

zahvaljujemo Vam što ste došli na predstavljanje knjige Doris Marić „Južna Korea – zemlja neobičnih i samozatajnih ljudi” i pročitali svoj osvrt.

Vjerujemo da će njezina knjiga postati uspješnicom u žanru putopisne proze, čemu ste i Vi Vašim osvrtom pridonijeli.

Naposlijetku Vam želimo ponuditi suradnju na neke od sljedećih sličnih projekata.

Javite se u uredništvo radnim danom od 8 – 16 sati radi dogovora o nastavku suradnje.

Srdačan pozdrav

Hrvoje Horvat, urednik

5	
---	--

19. Prepiši pisanim slovima, prema pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova, dijelove rečenica otisnute velikim tiskanim slovima ispod crte.

Tijekom _____ prelistavala je atlase

(BOŽIĆNO-NOVOGODIŠNJIH PRAZNIKA)

i putopise. Oduševljavali su je neobični nazivi nekih nama dalekih država, poput _____

_____.

(BJELOKOSNE OBALE)

Najveći atlas poklonio joj je djed, arheolog koji je strastveno pripovijedao o povijesti

_____, koji je osvojio tako raznolike i

(RIMSKOGA NARODA)

udaljene prostore kao što su _____

(ZEMLJE HELENISTIČKOGA SVIJETA)

i _____.

(KELTSKA PODRUČJA U ZAPADNOJ EUROPI)

5	
---	--

Zaokruži slovo uz točan odgovor u zadatcima od 20. do 23.

20. U kojoj su rečenici točno napisani pravopisni znakovi?

- a) „Napokon sam na Svetoj Geri”, uzviknuo je Marko, „najvišemu žumberačkom vrhu!”
- b) „Je li Humka najviši vrh Moslavačke gore?”, upitala je Marija.
- c) U planinarskome je priručniku pisalo da „s razgledne piramide na brdu ponad Hrašćine pogled seže na Medvednicu, Ivanšćicu, Samoborsko gorje i Kalnik.”
- d) „Sedam zubi zahtjevena je staza do kalničkoga vrha Vranilac,” jasno je upozorio vodič, „ali ako ste iskusan planinar, uživat ćete u njoj!”

1	
---	--

21. U kojoj su rečenici točno napisani pravopisni znakovi?

- a) Na svojem proputovanju Hrvatskom posjetio je i Šibensko-kninsku županiju.
- b) Na svojem proputovanju Hrvatskom posjetio je i Šibensko-kninsku županiju.
- c) Na svojem proputovanju Hrvatskom posjetio je i Šibensko - kninsku županiju.
- d) Na svojem proputovanju Hrvatskom posjetio je i Šibensko – kninsku županiju.

1	
---	--

22. U kojoj je rečenici broj gramatički točno upotrijebljen?

- a) Na objema putovanjima izgubio sam prtljagu.
- b) Na put je otišao s četvorim hlačama.
- c) Odletjela je s dvije prijateljice u daleki Brazil.
- d) Naučio sam nešto novo iz oba putopisa.

1	
---	--

23. Koji jezični priručnik opimjeruje stranica na slici?

296. **nasuprot, unatoč, usprkos** Neki se prijedlozi u neformalnoj komunikaciji i manje obvezujućim stilovima standardnoga jezika često pojavljuju s genitivom iako ih u hrvatskome standardnom jeziku treba upotrebljavati s dativom. Takvi su prijedlozi *nasuprot*, *unatoč* i *usprkos*. Umjesto izraza poput *nasuprot zida*, *unatoč nevremena*, *usprkos njezina savjeta* u hrvatskome standardnom jeziku treba upotrebljavati izraze *nasuprot zidu*, *unatoč nevremenu*, *usprkos njezinu savjetu*. Prijedlozi *usprkos* i *unatoč* sličnoga su značenja, ali postoji mala razlika u njihovoj uporabi. *Usprkos* se upotrebljava kad je riječ o svjesnoj radnji, odnosno o radnji na koju se može svjesno utjecati, i izriče viši stupanj protivljenja nego prijedlog *unatoč*. Prijedlog *usprkos* najčešće se upotrebljava uz imenice ili zamjenice koje označuju živa bića ili što apstraktno povezano sa živim bićima, npr. *usprkos tebi*, *usprkos tvojemu protivljenju*, ali *unatoč kiši*.

nasuprot prodavaonice > nasuprot prodavaonici
unatoč nevremena > unatoč nevremenu
usprkos tvojega mišljenja > usprkos tvojemu mišljenju

297. **natrij-klorid > natrijev klorid** Umjesto polysloženice *natrij-klorid* ili dvorječne imeničke sveze *natrij klorid* u hrvatskome se standardnom jeziku naziv toga kemijskog spoja piše kao pridjevno-imenička sveza *natrijev klorid*. Na jednak se način pišu i drugi kemijski spojevi. Umjesto *ugljik-dioksid*, *magnezij-klorid*, *natrij-sulfat*, *dušik-monoksid* itd. treba govoriti i pisati *ugljikov dioksid*, *magnezijev klorid*, *natrijev sulfat*, *dušikov monoksid*.

298. **nazočan i prisutan** Riječi *prisutan* i *nazočan* djelomični su sinonimi. Pridjev *prisutan* upotrebljava se i za živo i za neživo (u pravilu apstraktno), npr. *Marko je uvijek prisutan.*, *Prisutan je strah od neuspjeha*. Pridjev *nazočan* upotrebljava se samo za živo, npr. *Marko je uvijek nazočan*. Isto vrijedi i za imenice *nazočnost* i *prisutnost*: *Markova nazočnost/ prisutnost*, ali samo *prisutnost straha*.

- a) gramatiku
- b) pravopis
- c) jezični savjetnik
- d) rječnik

1	
---	--

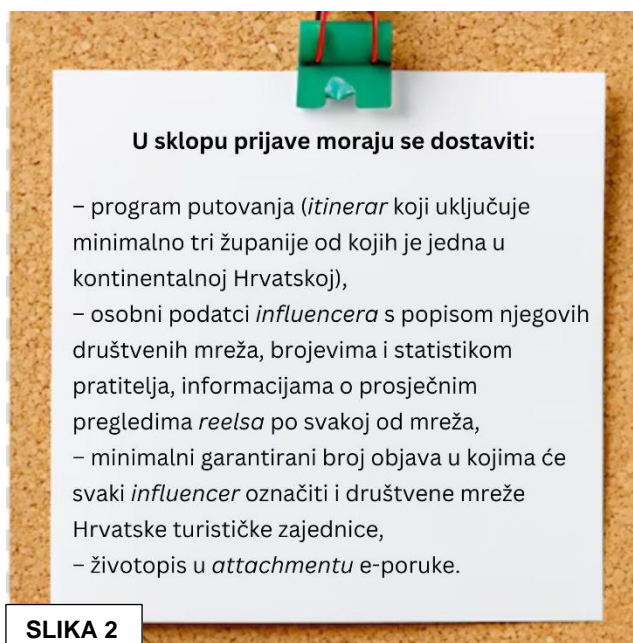
Pozorno pročitaj tekst *Promotori Hrvatske – travel influenceri* i prouči grafičke prikaze u njemu te riješi zadatke od 24. do 30.

Promotori Hrvatske – *travel influenceri*

Hrvatska turistička zajednica početkom godine donijela je dugoročni strateški plan kojim su stvoreni preduvjeti za mogućnost suradnje sa zainteresiranim utjecajnim inozemnim *travel influencerima* radi predstavljanja Hrvatske na društvenim mrežama u skladu sa smjernicama razvojne strategije HTZ-a.

Hrvatska turistička zajednica stoga je raspisala natječaj kojim poziva hrvatske i svjetske *travel influencer*e da dostave svoje ideje i prijedloge o načinima kako bi svojim objavama mogli predstaviti Hrvatsku, a HTZ će zatim s odabranim *influencerima* dogovoriti konkretne promotivne aktivnosti na

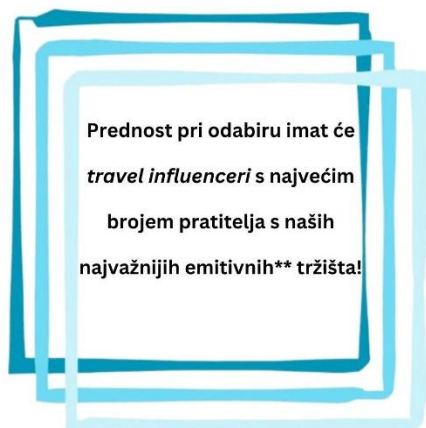
najposjećenijim društvenim mrežama (Instagram, Facebook, TikTok, Youtube). Cilj je osigurati zanimljiv i ciljanoj publici atraktivan prikaz različitih turističkih proizvoda koji su dio

turističke ponude Hrvatske u enogastronomiji*, nautici, kulturnome i zdravstvenome turizmu te drugim granama našega turizma.

Aktivnosti *influencera* svakako podrazumijevaju kreiranje kvalitetnih vizualnih i tekstnih sadržaja različitih oblika koji bi imali pozitivan učinak na povećanje broja turističkih posjeta Hrvatskoj radi čega Hrvatska turistička zajednica za odabrane *influencere* planira organizirati jedno ili više studijskih putovanja Hrvatskom, u trajanju od

5 do 7 dana, po njihovu izboru, u travnju/svibnju ili u rujnu/listopadu 2025. godine.

SLIKA 3

Odabrani *travel influenceri* obvezuju se na najmanje 1 *post* dnevno s *hashtagom* HTZ te na najmanje 100 *tagova* tijekom putovanja i mjesec dana nakon putovanja.

Hrvatska turistička zajednica zadržava diskrecijsko pravo odabrati jednoga ili više podnositelja prijedloga, a svi zainteresirani *travel influenceri* na natječaj se mogu javiti zaključno s 4. travnja 2025. godine. Sretno svim kandidatima i neka pobijedi najbolji!

* **enogastronomija** – poznavanje, priprema i konzumiranje vina i hrane

** **emitivno tržište** – zemlje iz kojih dolazi najviše turista

(prema: <https://www.htz.hr/hr-HR/projekti-i-potpore/suradnja-s-travel-influencerima>;

https://www.htz.hr/sites/default/files/2025-01/Poziv%20za%20iskazivanje%20interesa_influenceri%202025.pdf)

Zaokruži slovo uz točan odgovor u zadacima od 24. do 26.

24. Kojoj vrsti pripada tekst?

- a) reklamnoj poruci
- b) otvorenoj molbi
- c) javnomu pozivu
- d) otvorenomu pismu

1	
---	--

25. Koja je svrha teksta?

- a) prikazati djelatnost HTZ-a na društvenim mrežama
- b) promovirati aktivnosti HTZ-a u prošloj godini
- c) predstaviti prisutnost HTZ-a na emitivnim tržištima
- d) pronaći suradnike koji će povećati doseg HTZ-a

1	
---	--

26. Koja je tvrdnja, prema podacima iz teksta i grafičkih prikaza, točna?

- a) HTZ traži *travel influencer* koji su dosad najviše pridonijeli promociji Hrvatske među stranim turistima.
- b) *Travel influencer* koji se na natječaj prijave do kraja svibnja, mogu sudjelovati u studijskome putovanju u rujnu ili listopadu.
- c) HTZ niz godina strateški surađuje s inozemnim *travel influencerima*.
- d) Promotivne aktivnosti *travel influencer* mogu uključivati i kušanje istarskih vina.

1	
---	--

Napiši na crte odgovore u zadatcima od 27. do 30.

27. Ispiši iz teksta strane riječi (anglizme) koje se nastoji zamijeniti zadanim hrvatskim riječima.

utjecajnik _____

privitak _____

2	
---	--

28. Objasni cjelovitom rečenicom zašto su riječi poput *travel influencer* ili *hashtag* napisane ukošenim slovima (kurzivom).

sadržajna točnost odgovora:

1	
---	--

jezična točnost odgovora:

1	
---	--

29. David se javio na natječaj HTZ-a. Svakodnevno objavljuje na TikToku, Facebooku i Instagramu. Ima ukupno 390 tisuća pratitelja.

Na natječaj se javila i Maria, koja svakodnevno objavljuje samo na Instagramu i ima 540 tisuća pratitelja. Obrazloži cjelovitom rečenicom tko će od njih, pri razmatranju prijava na natječaj, imati prednost.

sadržajna točnost odgovora:

1	
---	--

jezična točnost odgovora:

1	
---	--

30. Opiši cjelovitom rečenicom pravopisnu pogrešku koja se pojavljuje u tekstu na drugoj slici.

sadržajna točnost odgovora:

1	
---	--

jezična točnost odgovora:

1	
---	--